

sament homòleg del que hem vist a Centelles. Còrrec de *Riucerdà* (*rius- o rūsærdá*) te. Ceret, el mateix afl. esq. del Tec que també en diuen de *Riurós* (xxiv, 168); i en el mateix te., i també al N. del Tec: *Mas del særdá* (xxiv, 168). Ben antic: «in valle Asperi --- *Ceresido* ['Ceret'] --- rivo de *Telledo* --- ad rivo de ipsos *Cerdanos*» a. 930 (Moreau, v, 68 ss.).⁴ També havia de ser allí, al N. del Tec: «in loco q. vocant *Campo Cerdano*» 941, cit. darrere Montboló (9 k. al N. de St. Llorenç) i altres llocs dels Aspres (Mor., vi, 171v). En fi *Coll Cerdà*, te. Reiners, prop de *Les Ventoses* (xxiv, 113.25), també *Coll Cerdà* en te. de Montalbà, no sé si diferent del de Reiners.

En fi, un que sembla ser diferent de tots els anteriors, i, pel context havia de ser cap al vessant S. de les Alberes no sé si en el sector empordanès o més aviat cap a l'O.: «in com. Gerundensi, in lo. q. v. *Felgars* [el de la M. de Déu del Mont?] vel --- villare q. v. *Cerdanos* ---» però en un donatiu a St. Pere de Roda; i després segueixen diversos noms del comtat de Peralada a. 945 (Moreau, vii, 80).

Però també ben lluny del Vallespir i de Cerdanya: *Cerdans*, veïnat te. Arbúcies: «a *særdáns*» 1920, Casac.; 1955, a Arbúcies, Cor. ANT.: 878: villaricellus *Cerdanus* (Abadal, *Cat. Car.* II, 67.7, 71.11). 1139: fevum de *Cerdanis* (CCandi, *St. Hilari*, 33). S. XII: *Cerdans*, *Cerdanis*, llistes de parr. vigatanes p.p. Pladevall, doc. II i JJJ, n.º 17. No sé si és diferent d'aquest un *Cerdanos* del document a. 957 que els publicadors del *Dipl. Cat. Vic* creuen «a Marganell (Bages)» (§ 302, p. 254) [??].

Un altre, pron. *æ særdáns* (oït 1932), a la Casa Nova del Castell, mas te. Castelladral, entre St. Cugat Saulou i Viver. Més lluny encara, en el P. València:

Cerdà, mun. prop de Xàtiva, entre Llanera i Canals. Oït *serdá* a Llanera i a Xàtiva (xxxii, 14.16, 18.20). No n'hi ha notícia fins a 1536, com parr. de moriscos; el 1537 té 14 focs moriscos (SSiv. 188); en efecte figura en tots els censos (des de 1527 a 1602) sempre poblat només de moriscos (entorn de 10 cases), i amb 16 cases i 130 hab., en el de 1609 (Lapeyre 37, Reglà, 114). Prengué nom de la família *Cerdà* a qui pertany en el S. xvi (SSiv.). A distingir d'un veïnat que, per distingir-l'en l'anomenaren *Cerdanet* a princ. del S. xvii (SSiv. 189).

Es repeteix en molts llocs menors, en part també val.: *la Umbria Cerdá* te. Artana (xxix, 158.19, 159.18). Nom d'un camí, te. Alberic (GGRV II, 302). *Casa de Cerdà* te. Biar (xxxvi, 2.11). No cal dir que també en el Princ. hi ha molts llocs *Can* o *Cal Cerdà*, Font del *Cerdà*, *Mas d'en Cerdà* etc. D'un del te. de *Cerdanyola* (Vallès) tenim notícia que l'havia adquirit un Joan Cerdà a. 1426 (Mimó, *Masies de Cerd.*, p. 47).

Es veu, doncs, que aquesta rogalia fou recalada perdurable de cerdans. Car d'això ve el nom d'aquesta població del Vallès occidental vora la Riera del seu nom, afl. dr. del r. Ripoll (1): *særdæŋólæ*, 1920, Casac., Cor. etc. ANT.: «in Vallense, iuxta vinculo *Cerdaniola* ---»

in te. de *Ipsa Roka* ---» (*Cart. St. Cu.* I, 40; Mas, N. H. Bna. iv, 42); 974: *Cerdaniola* (ibid., 85); 975 (Balari, *Orig.*, 216); 986 (*Cart. S. C.* I, 146). I altres cites de la mateixa forma, aa. 987, 989, 998, 1042, 1106, 1148, 1181, 1359 (*Cart. S. C.* I, 74, 287; II, 221, 447; MiretS., *Templ.*, 164; Balari; *CoDoACA* XII, 12). Té gran riquesa toponímica el citat opuscle de J. Mimó Llobet (Guia Excursionística).

2) *Cerdanyola* (nom oficial i eclesiàstic, *St. Julià de Cerd.*) poble i municipi de l'alt Berguedà, a l'esq. del Llobregat, uns 5 k. SE. de Bagà.

Pron.: *særdæŋólæ*, 1920, a Borredà (Casac.); 1926 a Puig-reig, Cor. 1964, a Castell d'Alarenny, Cor.; 1954, a Cercs (JACodina). Tothom ho diu sense el Sant, p. ex.: «Fontanals ja és de *Cerdanyola*» (oït a Castell d'Al.) (xxxviii, 126.7). CATorras (*Berguedà*, 105).

ANT. 839, *Cerdaniola*, Acte C.SdUrg., ed. PPujol, 234; 983 «in villa *Cerdaniola*» (SerraV, *Pinós Mipl.* III, 91); 1105 id. (Balari, 216); 1315, eccl. Sti. Juliani de *Cerdanyola* (SerraV. III, 205); *Cerdanyola*, *Cerdeyola*; 1359 *CoDoACA* XII, 67, 70); i altres cites de la forma *Cerdanyola*, aa. 1328, 1383, 1810 en SerraV (o.c. III, 205, I, 454, III, 205 i 206).

Moltes altres. Una es devia trobar entre la SdUrg. i Andorra (4): *Cerdannola* a. 1039 (més detallat per Balari) i amb metàtesi *Cernadola* a. 912, citat junt amb Cabriacs, i amb *Abiglers*, en el *Cart.* de Tavèrnoles 68.12, 32.15.

5) Muntanya de *Cerdanyola*, forma el límit entre Mataró i Argentona (Reig Vilardell, *Monogr. Cat.*, s. v. Arg.): és la que en el S. xi, una escr. del comte Berenguer Ramon I posa en l'afr. d'Argentona amb St. Vicenç de Borriac (Balari).

6) *Særdæŋólæ* veïnat del Penedès, te. Sta. Margarida (xiv, 84), *Cases Noves de Sardinyola* segons el nomencl. del C.E.C.

Balari (p. 216) cita encara un altre *Cerdanola* berguedà a. 964; i un *Monte de Cerdaniola*, prop de Santes Creus, a 1150.

La major part d'aquests noms (de primer tots, sens dubte) designen poblats —pobles o veïnats més o menys grans. Res d'obscur en la formació d'aquest derivat diminutiu. El paratge on s'han establert una colla de cerdans, ha estat designat pel poble com 'la petita Cerdanya' — Sí ell també... allí tot són cerdans, és una petita Cerdanya, una *cerdanyola*. Entre Miralles i Carme, hi ha un paratge que en diuen *La França* (amb diverses masies a l'entorn): per *La Creu de la frænsólæ*, desembocava jo a la crtra., 1925. Noms paral·lels al de *La França-Xica*, barriada popular de dins la ciutat de Bna., prop del Poble Sec. Paratges on s'havien establert una munió de francesos; una munió de cerdans. Equiparem-ho a les localitats *Petit-Paris* en els dpts. francesos (Drôme, Seine-et-Marne etc.), cat. *Cabrerola*; cast. *Madrilejos*, *Portugaleta*, *Valenzuela*. *Romula* oppidum Samnii, oppidum Daciae, *Foruli* oppidum Sabinorum. El poble de *Navars*: fou una espècie de colònia antiga de gent navarresa.

Entre els llocs dits *Cerdanyola*, n'hi ha que ara són ben rústics: Jo mateix n'assenyalaré un de poc cone-